C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-1584/24 Judecătoria Orhei sediul Central
Judecător Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

28 ianuarie 2025 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord
Având în componența sa:
Președintele ședinței: Ion Talpa
Judecătorii: Ecaterina Arseni, Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul condamnatului Guzun Alexei declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 23 octombrie 2024, privind admiterea parțială a plângerii condamnatului înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 4 iulie 2024, în Judecătoria Orhei, sediul Central a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Guzun Alexei împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 23 octombrie 2024, s-a admis parțial plângerea condamnatului Guzun Alexei ***** declarată împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr.18 Brănești, cu privire la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor

Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că condamnatul Guzun Alexei ***** a fost deținut în Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada de la 17.07.2023 până în prezent 23.10.2024, pe o perioadă totală de 449 (patru sute patruzeci și nouă) zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

Termenul menționat s-a rotunjit până la 450 (patru sute cincizeci) zile în favoarea condamnatului Guzun Alexei *****.

În condițiile art. 473/4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Guzun Alexei *****, cu 45 (patruzeci și cinci) zile, pentru perioada de 450 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.18 Brănești, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În rest, plângerea condamnatului Guzun Alexei ***** s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția instanței, condamnatul Guzun Alexei, în termen a contestat încheierea sus-menționată cu recurs și a solicitat admiterea cererii de recurs și casarea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 23.10.2024, cu pronunțarea unei noi hoărîri prin care să fie redusă pedeapsă cu calcularea a2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

În susținerea cererii de recurs a invocat că se deține în Penitenciarul nr.18 Brănești în condiții degradante și anume ventilare necorespunzătoare a încăperii unde persistă miros înțepător, hrană de calitate joasă și insuficientă, lipsește lengeria de pat.

Potrivit prevederilor art. 447 alin.(1) Cod procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului, declarat de către condamnatul Guzun Alexei, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Examinând materialele prezentate în raport cu motivele recursului declarat, Colegiul penal consideră justificat de a-l admite, din alte motive decît cele invocate, a casa parțial încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 23.10.2023, în latura rotunjirii eronate a termenului deținerii condamnatului în penitenciar, și în partea calculării termenului deținerii în condiții inumane a condamnatului în Penitenciarul nr. 18 Brănești și reducerii termenului pedepsei, în cadrul examinării plângerii condamnatului referitoare la condițiile de detenție în Penitenciarul nr.18 Brănești, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, din următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) CPP, *judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: ...admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, și ia una din următoarele soluții: ... rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri*.

În argumentarea soluției adoptate, Colegiul reține următoarele circumstanțe de fapt, după cum urmează:

Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 17.12.2021, Guzun Alexei ***** a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de: - art. 201/1 alin. (3) lit.a) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 4 ani 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul pedepsei a-l calcula din data pronunțării sentinței -17 decembrie 2021, cu includerea perioadei aflării inculpatului în arestare preventivă de la data de 23 august 2021 până la data de 17 decembrie 2021, inclusiv.

Prin Decizia Curții de Apel Chișinău, din 10.05.2022, a fost menținută fără modificări sentința Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 17.12.2021.

Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 09.11.2022, s-a decis inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Namolovan Igor în numele inculpatului, împotriva Deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2022, în cauza penală privindu-l pe Guzun Alexei *****, ca fiind vădit neîntemeiat.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 17.07.2023, a fost admisă plângere avodepusă de condamnatul Guzun Alexei ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO. S-a constatat faptul că, condamnatul Guzun Alexei *****, născut la *****, a fost deţinut în perioada 25.08.2021 până la 08.07.2022, de la 01.08.2022 până la 12.08.2022, de la 17.10.2022 până la 03.01.2023 și de la 06.03.2023 până la 17.07.2023, pe o perioadă totală de 539 zile, în total, în condițiile art.385 alin.(5) și art.473/4 alin.(4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Guzun Alexei ***** cu 156 zile.

Potrivit raportului nr.2/4038 din 24.09.2024, în privința condamnatului Guzun Alexei *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 23.08.2021, iar sfârșitul executării pedepsei la 19.09.2025.

Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează:

-***în Penitenciarul nr.17 Rezina*** perioada de la 25.08.2021 până la 08.07.2022 și de la 01.08.2022 până la 12.08.2022,

-***în Penitenciarul nr.16 Pruncul*** perioada de la 08.07.2022 până la 01.08.2022, de la 12.08.2022 până la 17.10.2022, de la 03.01.2023 până la 06.03.2023, și de la 06.11.2023 până la 20.11.2023,

- ***în Penitenciarul nr.18 Brănești*** de la 17.10.2022 până la 03.01.2023, de la 06.03.2023 până la 06.11.2023 și de la 20.11.2023 - până la 24.09.2024.

Cu referire la încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 23 octombrie 2024, Colegiul penal stabilește că judecătorul de instrucție corect a admis parțial plângerea condamnatului Guzun Alexei împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Colegiul penal consideră întemeiată concluzia instanței de judecată privind constatarea faptului că Guzun Alexei a fost deţinut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în calitate de condamnat.

Afiliindu-se celor constatate de judecătorul de instrucție, Colegiul penal consideră că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 18 Brănești în calitate de condamnat, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art.3 din Convenție.

Conform art.3 a Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului, *nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.*

Conform art. 473[2] alin. (1) Cod Procedură Penală*, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încalcă drepturile condamnatului sau prevenitului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit personal sau prin intermediul unui avocat la instanța în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară ale cărei acțiuni sau inacțiuni se contestă.*

Conform prevederilor art. 473[2] alin. (3) CPP*, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.*

Conform prevederilor art. 473[4] alin. (4) CPP*, În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru*

apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

Examinând actul judecătoresc de soluționare a plângerii condamnatului în raport cu materialul probator administrat pe caz, Colegiul penal reține că judecătorul de instrucție a cercetat cauza sub toate aspectele, obiectiv și complet, iar încheierea recurată este pasibilă menținerii fără modificări.

În acest sens, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CEDO cu referire la încălcarea art.3 din Convenție, judecătorul de instrucție just a stabilit că pe parcursul perioadei vizate, Guzun Alexei s-a deținut în condiții de supraaglomerare, nefiind respectată norma spațiului locativ per persoană, confirmându-se și celelalte alegații ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă ș.a., ceea ce evident determină încălcarea drepturilor sale garantate de art.3 CEDO.

În acest sens, Colegiul penal menționează prevederile pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, potrivit căruia, *fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii*.

În acest aspect, Colegiul penal consideră oportun de a se referi și la practica CEDO expusă în cauzele *Kantyrev împotriva Rusiei*, *Kadikis împotriva Letoniei* și *Melnik împotriva Ucrainei*, unde Curtea a reiterat, că atunci când suprapopularea dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art.3 din Convenție. În general, este vorba despre cazurile în care *spaţiul personal* acordat unui reclamant este mai mic de 3 m².

Colegiul penal reține criticele invocate de către judecătorul de instrucție asupra raportului administrației instituțiilor penitenciare, precum că: Guzun Alexei s-a aflat în instituțiile penitenciare în condiții de detenție acceptabile care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, Colegiul va face trimitere la cele indicate în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de

ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m^2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Conform raportului privind vizita preventivă în Penitenciarul nr.18 Brăneşti a Avocatului Poporului (Ombudsmanul) din 31.07.2019 aprobat la 05.08.2019, şi raportul Consiliului pentru prevenirea torturii (CPT), din 11.02.2020, privind vizita de monitorizare la Penitenciarul nr.18, cu referire la condiţiile de detenţie, s-au reţinut condiţii precare de detenţie, şi anume suprapopularea penitenciarului, condiţii deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, şi lipsa personalului medical specializat în instituţia penitenciară.

Respectiv, Colegiul penal la fel ca și judecătorul de instrucție consideră că dificultățile cu care s-a confruntat Guzun Alexei pe parcursul detenției sale în perioada nominalizată, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Cu toate acestea, totuși instanța de recurs va casa parțial verdictul judiciar emis de către prima instanță, urmând a se reține că deși instanța de fond just a constatat că Guzun Alexei s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. Penitenciarul nr. 18 Brănești, în mod eronat a dispus rotunjirea perioadei de detenție de 449 zile până la 450, cu reducerea pedepsei condamnatului Guzun Alexei cu **45 zile**, pentru perioada de **450 zile** în favoarea condamnatului, în care s-a aflat în detenţie, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenţie, or, pentru termenul rămas ce nu poate fi redus urma a fi lăsat în continuare la termenul de executare a pedepsei, cu ulterioara lui soluționare deja într-o altă procedură distinctă, evident prin prisma efectelor juridice prevăzute la art. 473^4 alin. (4) din Codul de pr.penală.

Subsecvent, Colegiul penal indică că judecătorul de instrucție eronat a calculat perioada de la 17.07.2023 pînă la 23.10.2024 ca constituid 449 zile, ***de fapt, fiind exact 463 zile.***

Având ca reper cele enunțate, Colegiul penal conchide că încheierea contestată urmează a fi casată parțial, cu pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modului stabilit pentru prima instanță în partea calculului zilelor în care condamnatul s-a deținut în Penitenciarul nr. 18 Brănești, termenul pedepsei lui Guzun Alexei urmând a fi redus pentru deținerea condamnatului în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în Penitenciarul nr.18 Brănești, pentru perioada de la ***17.07.2023 pînă la 24.09.2024 (data întocmirii raportului)***, în total 405 zile.

Ca rezultat, se constată deținerea lui Guzun Alexei în condiții inumane contrare prevederilor art.3 CEDO în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în perioada continuă de la 17.07.2023 pînă la 24.09.2024, în total 405 zile, în calitate de condamnat.

În așa mod, Colegiul penal conchide că prima instanță eronat a reținut în încheiere faptul deținerii lui Guzun Alexei în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în condiții contrare art. 3 CEDO în perioada continuă 17.07.2023 pînă la 23.10.2024 (data pronunțării încheierii), urmând a fi luat în considerație faptul că de la 24.09.2024 - data când a fost întocmit raportul, și până la 23.10.2024 – data pronunțării încheierii, a trecut o perioadă de timp de 29 zile, iar instanța nu dispunea de un raport al administrației penitenciarului pentru evaluarea condițiilor de detenție în această perioadă de timp.

Astfel, în lipsa raportului întocmit conform art. 473^3 alin. (2) CPP, prima instanță nejustificat a inclus perioada 24.09.2024 pînă la 23.10.2024 în termenul deținerii condamnatului în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în calitate de condamnat.

Având ca reper cele enunțate, Colegiul penal conchide că încheierea contestată urmează a fi casată parțial, cu pronunțarea unei hotărâri noi, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în partea calculului zilelor în care condamnatul s-a deținut în Penitenciarul nr.18 Brănești, termenul pedepsei lui Guzun Alexei, urmând a fi redus pentru deținerea condamnatului în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în Penitenciarul nr.18 Brănești, doar pentru perioada ***17.07.2023 pînă la 24.09.2024 (data întocmirii raportului)***. Totodată, faptul dat nu-l împiedică pe condamnatul Guzun Alexei de a depune ulterior plângere împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție pentru perioada de după 24.09.2024.

Ca rezultat, se constată deținerea lui Guzun Alexei în condiții inumane contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în perioada 17.07.2023 pînă la 24.09.2024, în total 405 zile, în calitate de condamnat.

Astfel, în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, urmează să se reducă pedeapsa condamnatului Guzun Alexei cu 40 zile, pentru perioada de 405 zile, în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 18 Brănești, cu calcularea 1 zi de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie.

În privința perioadei rămase de 5 (cinci) zile, calculate în condițiile art.473/4 al.(4) Cod de procedură penală, care nu pot fi reduse, urmează a fi lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei, luând în considerație și faptul, că sfîrșitul termenului în privința condamnatului Guzun Alexei conform raportului

administrației Penitenciarului nr.18 Brănești din 24.09.2024 revine la data de 19.09.2025.

Prin urmare, termenul pedepsei definitive de 4 ani 6 luni închisoare, stabilit lui Guzun Alexei prin sentința Judecătoriei Orhei sediul Telenești din 17.12.2021, urmează a fi redus în total cu 40 zile.

Subsecvent, Colegiul penal indică, că sunt neîntemeiate solicitările invocate de condamnat prin recursul declarat referitor la reducerea termenului de pedeapsă cu calcularea a două zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție, dat fiind că dat fiind că Guzun Alexei beneficiază de reducerea corectă în conformitate cu prevederile art.473/4 al.(4) CPP RM din termenul de pedeapsă pe perioada aflării sale în detenție în calitate de condamnat în cadrul Penitenciarul nr.18 Brănești, iar careva temei de reducere a pedepsei după cum solicită condamnatul, instanța de recurs nu a stabilit.

În lumina celor evidențiate, Colegiul penal consideră că soluția instanței de fond, constituie temei pentru recurs, în acest sens urmând a fi pronunțată o nouă hotărâre.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul condamnatului Guzun Alexei declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 23 octombrie 2024, privind admiterea parțială a plângerii condamnatului înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, se admite, din alte motive decît cele invocate, cu casarea parțială a încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 23 octombrie 2024, cu pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Se constată deținerea lui Guzun Alexei în condiții inumane contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în total 405 (patru sute cinci) zile, în perioada de la 17.07.2023 pînă la 24.09.2024, în calitate de condamnat.

În conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, se reduce pedeapsa condamnatului Guzun Alexei cu 40 (patruzeci) zile, pentru perioada de 405 zile, în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 18 Brănești, cu calcularea o zi de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie.

În privința perioadei rămase de 5 (cinci) zile, calculate în condițiile art.473/4 al.(4) Cod de procedură penală, care nu pot fi reduse, urmează a fi lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive de 4 (patru) ani 6 (șase) luni stabilit lui Guzun Alexei prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 17.12.2021, se reduce în total cu 40 zile.

În rest, se mențin dispozițiile încheierii instanței de fond.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: Ion Talpa

Judecători: Ecaterina Arseni

Oxana Mironov